

Čet, 23-9-2021, 12:35:29

T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (8)

Objavljeno: 12. rujna 2021.

HR kalendar

- 23. rujna 1992. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1876. rođen Franjo Horvat Kiš
- 23. rujna 1669. utemeljeno sveučilište u Zagrebu
- 23. rujna 1526. Krsto Frankopan izabran za "regenta i protektora" Hrvatske
- 22. rujna 1993. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1913. rođen Božidar Kavran

Komentirajte

Kolumne

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

-36%

-58%

-55%

-44%

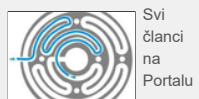
Nov na €

Creative

Poveznice

Snalaženje

Gdje počivaju zemni ostatci dr. Ivana Šretera?

U deset nastavaka donosimo priloge o najviše pozicioniranom hrvatskom dužnosniku ubijenom u Domovinskom ratu, pakračkom liječniku dr. Ivanu Šreteru (1951. – 1991.), o tridesetoj obljetnici njegove otmice na barikadi u Kukunjevcu (18. kolovoza 1991.) i ususret 70. obljetnici rođenja (22. prosinca 1951.). Njegovo tijelo još nije pronađeno.

Ivica je izdan i prodan

Svaki je razgovor o dr. Ivanu Šreteru poseban, ali kada se novinar susretne s liječnikovim sestrama, to je izvan kategorije. Tada svaka riječ postaje bližom, težom, snažnijom. Drukčijom.

Ankica Šreter Havlena i njezin mlađi sin Tomislav ispred obiteljske kuće u Aleji kestenova 17

Ankica Šreter Havlena najmlađe je dijete Danice i Josipa Šretera. Rođena je 28. lipnja 1959. godine u Pakracu, pažena i mažena budnim okom osam godina starijega brata Ivica i četiri godine starije sestre Vere (udane Bosanac), koja odavno živi u Garešnici. Obje su sestre udovice s po dvoje djece, a 18. kolovoza ove godine nazočile su Nacionalnomu danu mirotvorstva i otvorenju spomen-ploče na mjestu barikade u Kukunjevcu gdje je otiel njihov Ivica. Nisu od protokola, u samoći svoje duše trideset godina oplakuju brata kojega nema. I žive kao da je tu.

Ankica i Ivan Šreter u dječjoj igri

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

Niz godina Ankica je kuharica u Općoj županijskoj bolnici Pakrac i bolnici hrvatskih veteštvu priprema i nadgleda podjelu obroka bolesnicima. Dio školovanja provela je kao i njezin brat u Zač [Domovini](#) domu u Gajevoj ulici, pohađajući Srednju ugostiteljsku školu u Frankopanskoj ulici. Tada se u istoj ulici i Ankica susrela s vjeronaukom za učenike i studente koji je vodio Tomislav Ivančić u crkvi sv. Vinka Paulskog. Upoznala je i Ivičine zagrebačke prijatelje. Potvrdila je bratovu širokogrudnost, pazio je da nitko od njegovih bližnjih tijekom domskih godina ne bude gladan i žedan. Bila su to vremena kada su svoje plodove zemlje bez gnjeva svi zajedno dijelili. Kada je siromaštvo bilo najbogatije na svijetu.

Promocija na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1978. – u prvom planu uz Ivana Šretera majka Danica i sestra Ankica

Nakon udaje za Mladena Havlenu, nova se obitelj 1979. skrasila u Lipiku, u kući na samom zavoju kod glavnoga ulaza na lipičke bazene. S jedne strane voda, s druge nogometno igralište. U tom prirodnom okružju odgojili su Ankica i pokojni suprug sinove, diplomiranoga kineziologa Hrvoja (r. 1980.) sa zagrebačkom adresom i Tomislava (r. 1982.), koji je završio Višu ekonomsku školu, ali godinama bezuspješno traži posao u svojem gradu.

Ivan Šreter s nećakom Tomislavom Havlenom

Listajući fotografske albume obitelji Šreter Havlena, Ankica ne skriva emotivnost, govori iskreno, na prvu, kako osjeća. Rijetki su joj bili dani bez razgovora s Ivićem, prije ili poslije posla na koji su oboje, ironično, putovali u suprotnom smjeru. O roditeljima i bratu, putovanjima vlakom i nedjeljnim misama, posvojenju Vite Šretera i unesrećenoj obitelji nakon Ivičina nestanka – opširno je svjedočila u knjizi „Dr. Šreter“. Zanimalo nas je što se promijenilo u ovih šesnaest godina nakon knjige glede nastojanja da se pronađe mjesto na kojem je Ivica ubijen.

Miroљubivi govor predsjednika pakračkoga HDZ-a dr. Šretera 1990. ispred Hrvatskoga doma

Dr. Šreter na jednoj od osnivačkih skupština ogranaka HDZ-a u pakračkom kraju

„Spremaj djecu, bit će rata“

„U svim tim nastojanjima nije učinjeno ništa. Zato što je Ivica izdan ili još preciznije – prodan. Politika je to napravila. Kada čovjek sagleda kroz vrijeme ovih trideset godina, politika je učinila sve kako se Ivičino tijelo ne bi pronašlo. Ako se nešto i promijeni, opet će biti riječ o političkom dogovoru“, smatra sestra Ankica.

Ivica je do petka 16. kolovoza 1991. godine bio uvjeren u mirno rješenje napetih tenzija, no tada je, prigodom posjeta sestri Ankici, kratko rekao: „Spremaj djecu, bit će rata“. Tada ga je posljednji put vidjela. Prije je uvijek negirao mogućnost oružanoga sukoba. I danas bole sve nerazjašnjene okolnosti te nesretne nedjelje 18. kolovoza.

„On je u Zagrebu trebao predati određenu svotu novca u središnjici HDZ-a. Nakon što je otišao u Zagreb Srbi su postavili barikadu u Kukuljevcu. Znalo se da ide na put, i to u ono vrijeme bez mobitela, kada su pojedinci imali samo voki-tokije. On taj novac nije predao, vraćao se cestom od Kutine prema Pakracu i bio uhvaćen. Srbi su dobro znali i koji iznos novca Ivica nosi sa sobom. Nije ni u koga imao povjerenja, s crnom torbom išao je i u toalet. Srbi su govorili da je osim novca imao i pištolj, i razne popise“, govori sestra Ankica, koja je u Lepoglavi posjetila jedinoga osuđenoga za bratovo ubojstvo – Veljka Svakidana, tražeći dodatna pojašnjenja tko je i gdje ubio Ivicu.

Uz vođenje ogranka HDZ-a, dr. Šreter bio je i predsjednik Kriznoga štaba za Zapadno-slavonsku regiju

Pretučen je u Grđevici prije dolaska u Branešće

„Rekao mi je da ništa dalje ne zna. On je zabilješku napisao u svoj rokovnik. Ubrzo je premješten u zatvor u Srbiju i pušten na slobodu. Sve drugo je i danas obavijeno velom tajne. Ne govorim ja ove riječi samo zato što je Ivica moj brat. Čuvali su ga pridošlice sa strane u kući u Branešćima. Prethodno je bio isprebijan u Grđevici“, svjedoči Ankica koja je pukim slučajem dio istine doznala od logoraša iz Bučja, i to tako što ovaj nije znao da je pred Ivičinom sestrom. S povezom na očima taj je svjedok također bio premlaćen u Grđevici, no uspio je nekako vidjeti da je na podu, sklupčan na strunjači, dr. Šreter. „Ležao je potruške pokriven kaputom, cijeli je bio premlaćen. Taj je čovjek tako priča i dodao da su ga poslije odveli u onu kuću gdje je bio zatočen s dr. Solarom. Sumnjam da je Ivica uopće i stigao do Bučja“, s tugom u glasu govori Ankica, svjesna da u slagalici nedostaje niz ključnih pojedinosti, osobito nakon 29. kolovoza 1991. kada su ravnatelja pakračke bolnice dr. Solara odvojili od dr. Šretera i odveli u taj obližnji logor.

„Oni su štabove imali i na Bučju i u Branešćima. Bili su povezani. Ali ni jedan logoraš nije vidio Ivicu u Bučju“, nastavila je Ankica pa iznenada upitala:

„Ako Srbi šute trideset godina, što mislite zašto je tako?“

„Ne znam, štite se, čekaju pogodan trenutak za objavu istine“, odgovorio sam.

„Da, gledaju što mogu dobiti oni koji odrade taj posao, kako bi skupili političke bodove. Veliko je pitanje tko će to odraditi i za koju protuulugu“, tumači sestra dr. Šretera.

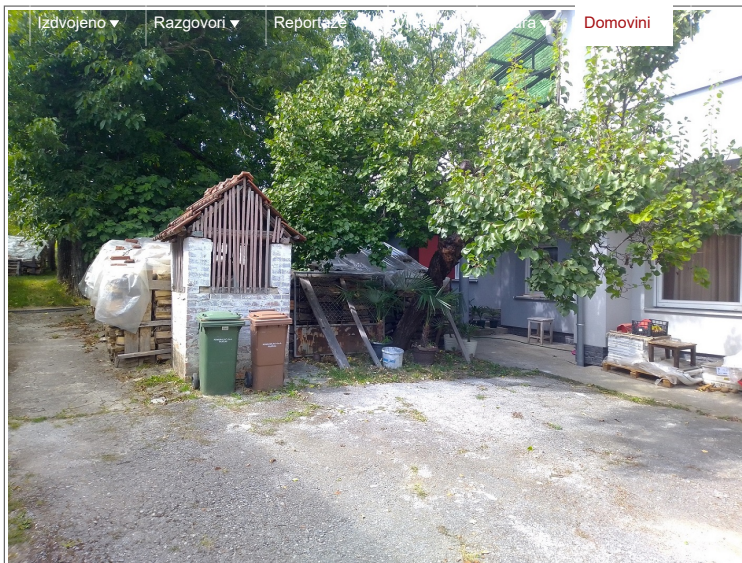
Slažemo se kako je slična priča i glede otkrivanja ostalih zemnih ostataka ubijenih na Ovčari i drugim vukovarskim stratištima. Pokušavalo se, ali istrage nisu dale rezultata. Istina je i dalje duboko zakopana pod zemljom. Moguće i prebacivana na drugu lokaciju. „Na našem području nitko nije nađen. Ne samo moj Ivica, nego ukupno 22 osobe za kojima se traga. Uvijek sam pitala tadašnjega načelnika policije Nikolu Ivkanca – a gdje su svi oni drugi, mimo Ivice?“ Na pitanje komu bi se prvomu obratila za razrješenje sudbine svojega brata, odgovorila je: „Nikomu. Andrej Plenković tek je poslije ušao u politiku, a Milorad Pupovac zna i izvlači se na sve moguće načine. Uz Veljka Džakulu i tada je bio najmoćniji Srbin. Oni su svoje liječnike razmijenili, naš je Ivica ostao. Slušajući ih u Hrvatskom saboru svjesna sam da se ništa ne će pomaknuti. Nemam koga pitati, doista nemam“, rezignirano je kazala 62-godišnja Ankica. U mislima se vraćamo u kuću na broju 110 u Branešćima i zatočeništvo dvojice liječnika.

„Idi, Ankice, traži mog Ivicu!“

„Ono što je doktor Solar izjavio nakon oslobađanja da je bila Ivičina posljednja želja, to je i naša. Jedina. Da Ivica bude pokopan u obiteljskoj grobnici uz oca Josipa i majku Danicu. Ali ništa od toga. Vrijeme prolazi. Iza Domovinskoga rata svatko je grabio za sebe. Majka Danica dobila je nakon svega šećernu bolest, htjela je što prije umrijeti i sve do smrti govorila je samo jedno: 'Idi, Ankice, traži mog Ivicu!'“ potresno svjedoči najmlađa joj kći. To su one riječi – teže, bliže, snažnije. Neusporedive s drugima.

Današnji izgled kuće Šreterovih u Aleji kestenova 17 u Pakracu

U obiteljskom dvorištu ostali su iz ranih dana bunar i stablo marelice

Zastajemo nakratko u razgovoru koji je vođen na jedinom mogućem mjestu – u obiteljskoj kući Šreterovih. Aleja kestenova 17. Kuća je obnovljena nakon Domovinskoga rata. Od staroga dvorišta ostao je tek nepresušni bunar i stablo marelice. Ono je pod svojim granama sočnim plodovima uzaludno čekalo lvičin povratak. Kao da se i marelica umorila. Sve rjeđe dobro rađa. Ali kuća nije prazna. U njoj živi Ankičin mlađi sin Tomislav Havlena sa suprugom i dvoje djece. „Baka-servis“ besprijeckom djeluje. Ponosno pokazuju uređeni kat koji je pokojni liječnik gradio krajem osamdesetih godina, planirajući u jednoj prostoriji otvoriti ordinaciju. Tijekom Domovinskoga rata granata je pogodila i zapalila baš tu sobu. Eh, nekad je dvorište vrvjelo kokošima i zečevima, majka Danica brinula se da na kuhinjskom stolu uvijek bude „masna kost“, grah s kobasicom i suhim mesom, pečenica, riječna riba i ostale delicije. Radosti kuhinje djetinjstva.

Dječji krevetić u kojem su odrasli naraštaji obitelji Šreter, od Ivana do njegovih pranećaka Une i Doriana

Stubište koje vodi na kat kuće Šreterovih, fotografija sjećanja na brata i ujaka

Kuća u Aleji kestenova – bez kestenova

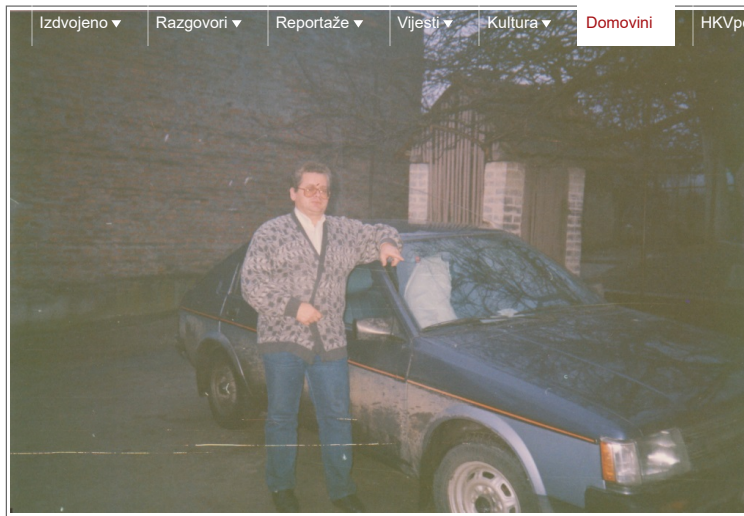
Osim fotografija, mnogi predmeti, namještaj i pokućstvo podsjećaju na prohujale, sretnije godine obitelji Šreter. Nije sve uništeno. Očuvan je dječji krevetić u kojem su najranije dane proveli Ivica, Vera i Ankica, a danas ga rabe liječnikovi nećaci Una i Dorian Havlena. S vremenom će im pričati o ujaku Ivici, pokazivati njegov radni stol, bogatu dokumentaciju, sačuvanu u crnoj futrolji, svjedočanstvo o najtežim obiteljskim danima. I portret dr. Šretera na staklu, rad neznanoga slikara.

Pogled iz kuće u Aleji kestenova pruža se prema cesti za Daruvar i šetalištu na kojem, paradoksalno, više nema ni jednoga stabla kestena jer su posječena. Uzaludno je ime ulice, ma kako poetski zvučalo. Obitelj nije dala pristanak da se nazove „Ulicom dr. Ivana Šretera“. Najlutilo bi Ivicu. S desne je strane Špančićev mlin i „Venecija“ na Pakri, u daljini središte grada s tornjevima katoličke i pravoslavne crkve. Ravno, preko pruge, horizont odlazi visoko prema Psunju i Kusionjama, gdje se na blagdan Rođenja Marijina 8. rujna 1991. godine dogodio pokolj dvadesetorice hrvatskih branitelja iz Bjelovara, dovedenih u zasjedu na kućnom broju 55, što je redatelj Kristijan Milić ovjekovječio u igranom filmu. Manje je poznato da su četnici na istom mjestu, o drugoj obljetnici pokolja, u žbunju pored kuće postavili minu koja je usmrtila tri osobe i nekoliko ranila. Kapelica Male Gospe i spomen-park za one su koji pamte. I žele pamtiti.

Pogled na Pakrac iz obiteljske kuće Šreterovih

Kuća dr. Šretera, peta od pakračkoga groblja, početak je i kraj povijesti. U jednom kadru satkan je 39-godišnji liječnički život prepun vrijednih nastojanja da svim ljudima koje susretne na zemlji bude prijatelj. I brat. Nezamislivo je u sunčanom ljetnom danu poimati zvjerstva koja je velikosrpski agresor počinio tijekom Domovinskoga rata, iako grad Pakrac nije pao, izložen stalnim granatiranjima „preko puta“ iz zločinačkih utvrda, uvjerenih da SAO Zapadna Slavonija može biti ostvarena, kao da je njihova, kao da je istina.

U vrijeme prije Domovinskoga rata dr. Šreter vozio je Nissan

Toyota ratnoga plijena

Iako djeluje sporedno, vrijedi zabilježiti i činjenice o automobilima doktora Šretera. Dugo godina vozio je plavi Renault 4, glasovitu „kvaticu“, s njom je proveo mladenačke godine. Poslije je posjedovao Nissan Datsun Cherry koji se nakon lakše prometne nesreće razbijenih stakala „odmarao“ pod stablom marelice. Automobil iz kojega je izvučen 18. kolovoza 1991. nakon kobnoga zagrebačkoga putovanja bio je Toyota Corolla. Pobunjeni Srbi tim su se automobilom naknadno vozicali po Bučju, bestidno se hvaleći ratnim plijenom. Paradoksalno, jedan od vozača i gospodara u logoru bio je, prema pojedinim izvorima, Milan Petković, Ivičin nastavnik fizike u Srednjoj fizioterapeutskoj školi. Neki se životni krugovi nevjerojatno zaokruže, pojedinac je bespomoćan pred njihovom neumoljivošću. Dok svjedoci šute. Na njihalici gravitacije.

Ivan Šreter s pokojnim šogorima Mladenom Havlenom (u sredini) i Štefanom Bosancem

„Ivici je samo Hrvatska bila na pameti. Da ju pokrene, učini idealnom zemljom za život, osobito na našem pakračkom području. Pomagao je bolesnim susjedima, svakomu tko se našao u nevolji. Zato je i zastala dogradnja kuće. Želio je stići na sve strane, ali nije uspio. Mnogo je radio i putovao, a i s politikom je krenuo još mnogo prije 1989. godine“, naglasila je Ankica Šreter Havlena i dodala kako je Ivicu slučaj „umirovljenoga časnika“ samo dodatno učvrstio u ljubavi za Hrvatsku.

„Nisam smjela reći da je u zatvoru dok se nije vratio. Tada je majci priznao gdje je i zašto boravio. Prethodno se ništa nije znalo. Ivica je za majku bio sin na službenom putu“, podsjetila se tih dana 1987. godine. I česte rečenice kojom je pravdao svoja politička nastojanja: „Nemam ženu i djecu, sve ću ja to sam odraditi!“

Tako je i bilo, ali sestra Ankica i danas živi od sjećanja na beskrajne razgovore s bratom. Oni su joj smjerkaz u svim životnim vjetrovima. A pušu, još kako. I udaraju. Emocije su, Ivičina sestra je najbolji primjer, strahovito pokretanje budućnosti i zaustavljanje prošlosti. Samo da prođe ovo danas. Pusto danas. Jer, danas još nema tijela dr. Ivana Šretera.

(nastavlja se)

Tomislav Šovagović

Napomena: Fotografije obitelji Šreter Havlena ustupljene su isključivo za javnu uporabu na Portalu HKV-a

Članak je dio niza „Tragom dr. Ivana Šretera“, a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2021. godini Agencije za elektroničke medije.

AGENCIJA ZA
ELEKTRONIČKE
MEDIJE

Povezano:

- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (1)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (2)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (3)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (4)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (5)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (6)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (7)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (9)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (10) - svršetak

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Povjesničar Jareb o seriji 'NDH': Autor ...

20 hours ago · 26 comments

Prikazivanjem prve epizode pod naslovom

J. Sabol: Život: Usavršavati svoje ...

6 days ago · 2 comments

Samoostvarenje jedino u zajedništvu Temelj ispravnog života je briga ...

Milanović u New Yorku: Uspjeh

2 days ago · 21 comments

„EU je vjerojatno najkompleksnije političko udruženje u povijesti ...

Đ. Vikić: Obljet

3 days

20. obljetnica